

JIŘÍ WEIL

(1900 – 1959)

115. výročí narození

VĚDECKÁ KNIHOVNA
UNIVERZITY J. E. PURKYNĚ
V ÚSTÍ NAD LABEM

Dne **6. srpna 1900** se narodil český prozaik, publicista, literární kritik a překladatel, **Jiří Weil**.

Pocházel z obce Praskolesy (u Hořovic) **z rodiny drobného živnostníka**, otec spoluvlastnil rámařský závod. Po první světové válce skončil závod úpadkem, rodina zchudla a **přesídlila do Prahy**, kde mladý Jiří navštěvoval od roku 1911 gymnázium. Poté studoval slovanskou filologii a srovnávací dějiny literatur na filozofické fakultě. Na střední škole byl **členem kroužků sociálně demokratické levice**, jako univerzitní student **spoluzakládal organizaci komunistické mládeže, členem KSČ** se stal v roce 1925. Byl **členem Devětsilu a U Bloku**, působil jako překladatel na sovětském zastupitelství v Praze, několikrát navštívil SSSR, uváděl do Čech novou sovětskou literaturu (překládal Majakovského, Pasternaka, Gorkého i Lenina). V letech 1928-33 byl odpovědným redaktorem komunistického týdeníku Tvorba. V roce 1933 **odjel z pověření KSČ do Moskvy** pracovat na překladech marxistické literatury a jako tlumočnick. V létě 1934 se dostal do soukolí politických procesů a čistek v komunistickém aparátu, byl vyšetřován, propuštěn z vydavatelství a **vyloučen z komunistické strany**, po roce převýchovy u jezera Balchaš v Kazachstánu se smí vrátit **zpět do ČSR**. Žil jako publicista a překladatel **bez stálého zaměstnání**. Tehdy se začal soustavně věnovat beletrii. Výsledkem jeho sovětského působení byl především dokumentární **román Moskva-hranice (1937)**, jenž znamenal výraznou literární kritickou reflexi stalinského režimu. Za okupace unikal rasové perzekuci, nenastoupil do transportu Židů, fingoval 9. února 1945 sebevraždu skokem do Vltavy a zbytek okupace prožil v ilegality. Po válce pracoval v nakladatelství Evropský literární klub, jehož byl do roku 1949 redaktorem, vyšel jeho historicko-alegorický román **Makanna-otec divů (1946)**. V roce 1949 vydal významný román **Život s hvězdou**. V letech 1950-58 pracoval jako vědecký pracovník Státního židovského muzea v Praze. V období krátkého polevení cenzury vydává historický román **Harfeník (1956)**, ale vydání románu Na střeše je Mendelssohn s námětem kruté absurdity antisemitismu byl vydán až dva roky po jeho smrti. **Zemřel na leukémii 13. prosince 1959 v Praze**. Jeho romány motivicky čerpají převážně z autorovy moskevské zkušenosti, z pobytu v sovětské střední Asii a z prožitku židovské identity, osvojené pod tlakem holokaustu. Jejich společným tématem je **podrobování jedince společenskému systému**, vztah humánní utopie a její realizace, totalitární princip vůdcovství.

V NAŠÍ KNIHOVNĚ JE MOŽNÉ SI VYPŮJČIT:

Jiří Weil: Dřevěná lžice; Harfeník; Hodina pravdy, hodina zkoušky; Moskva – hranice; Na střeše je Mendelssohn.

